

Barabbas, naar Golgotha

Thema: Lijden, sterven en opstanding
Lukas 23: 13-32

a. Door Pilatus op tweetal gezet (Luk. 23: 13-25)

UITLEG VAN DE TEKST

We volgen de Heere Jezus verder op Zijn weg naar Golgotha. Hij is gevangengenomen na het verraad van Judas. Hij is door de Joodse raad veroordeelt en voor Pilatus gebracht (Luk. 23: 1-6). Pilatus heeft Jezus doorgestuurd naar Herodus (Luk. 23: 7), maar Herodus heeft Jezus weer teruggezonden naar Pilatus (Luk. 23: 11). Pilatus roept hierop de overpriesters en het volk weer bijeen (vers 13). Hij heeft in de gaten dat hij deze zaak moet afhandelen. Hij brengt de aanklacht ter sprake (vers 14). 'U bracht Hem bij me met de beschuldiging dat Hij een verleider van het volk zou zijn. Voor uw ogen heb ik Hem ondervraagd en ik vind geen schuld (letterlijk staat er 'oorzaak') in Hem.' De aanklacht is voor Pilatus niet bewezen. Hier verklaart hij de Heere Jezus voor de tweede keer onschuldig (vers 4 was de eerste keer). Hij onderstreept dit door aan te geven dat Herodes dezelfde mening toegevoerd is (vers 15). Beiden zien in Zijn optreden geen gevaar voor de rust onder het volk. Hij is wel bereid de Heere Jezus te kastijden (vers 16). Letterlijk staat er 'handelen als met een kind'. Het lijkt erop dat Pilatus deze kastijding (in de praktijk geseling) ziet als afschrikmiddel om de Heere Jezus te weerhouden op een later tijdstip toch een oproer te beginnen. Daarnaast is er op deze manier toch een straf. Dit is onrechtvaardig, immers, zojuist heeft hij de Heere Jezus onschuldig verklaard. Lukas vermeldt dat Pilatus op het feest (paasfeest) een gevangene vrijliet. Het feest van de bevrijding uit Egypte was blijkbaar aanleiding tot loslating (bevrijding) van een gevangene. Dat Pilatus de Heere Jezus wil los-

laten, valt niet in goede aarde (vers 18). De menigte begint te roepen. Het is zo'n moment waarin mensen meegenomen worden door de massa. 'Niet deze, maar Barábbas moet worden losgelaten', roepen ze (vers 18b). Barábbas zit vanwege deelname aan een oproer opgesloten. Tijdens dat oproer is ten minste één dode gevallen door geweld. Of Barábbas daar persoonlijk voor verantwoordelijk was wordt niet gezegd, maar in ieder geval is zijn naam met deze moord in verband gebracht. Zijn schuld staat vast. Het volk eist zijn loslating. Pilatus protesteert (vers 20). Hij houdt vol dat hij de Heere Jezus wil loslaten. Het is de derde keer dat hij de onschuld van de Heere Jezus voor het voetlicht brengt. Het volk wordt rumoeriger (vers 21). De mensen in de massa zwepen elkaar op en schreeuwen openlijk om een doodsvonnis. 'Kruis Hem.' Er worden geen argumenten meer genoemd. De afkeer van de Heere Jezus wordt hoorbaar en zichtbaar. Pilatus waagt nog één poging (vers 22). 'Wat heeft Hij dan aan kwaad gedaan? Ik vond geen schuld in Hem (voor de vierde keer verklaart hij de Heere Jezus onschuldig). Laat me Hem kastijden en loslaten.' De overpriesters en de menigte blijven schreeuwend bij hun eis (vers 23). Met name de evangelist Johannes laat zien dat Pilatus in een dilemma terecht is gekomen. Daar waar hij recht had moeten spreken (onschuld betekent directe vrijlating), is hij meegegaan met de emoties van de massa, nu is er geen weg terug. Uiteindelijk zou de vrijlating voor oproer zorgen en dat is wat Pilatus niet wil. Johannes maakt ook duidelijk dat de menigte Pilatus dreigt met een melding van dit alles aan de keizer (Joh. 19: 12). Op die manier komt Pilatus zelf op tweetal tegenover de Heere Jezus. Het wordt nu 'Hij of ik'. Daar laat Pilatus het

niet op aankomen. Hij willigt de eis van de massa in (vers 24). Niet het vonnis van het Sanhedrin wordt bekrachtigd, Pilatus geeft toe aan de eis van het volk. Lukas vermeldt fijnzinnig dat nu Barábbas, de man wiens schuld onomstotelijk vaststaat, wordt vrijgelaten (vers 25). Niemand betwist het feit dat deze man straf verdiend had. De Heere Jezus echter wordt overgeleverd aan de 'wil' van het volk. Het is bijzonder dat Lukas het zo zegt. Ze willen Hem doden. Het is hun wil Hem te kruisigen. Dat pleit overigens Pilatus niet vrij. Het beroemde Romeinse recht is door hem kromgebogen!

TER OVERWEGING

Het is belangrijk dat Pilatus de Heere Jezus tot vier keer toe onschuldig verklaart. Niet alleen om het onrecht aan te tonen, maar ook vanwege het feit dat een aards bevoegd rechter geen schuld vindt in de Heere Jezus. Zoals de Heere Jezus duidelijk onschuldig was voor het aardse recht (vertegenwoordigd door Pilatus), zo was er ook geen schuld in Hem voor God Zijn Vader.

Belangrijk is dat de schuld van Barábbas vaststond. Deze situatie is een goede aanleiding om met de kinderen te spreken over de bijzondere 'ruil' die in dit alles plaatsvindt. De Onschuldige wordt veroordeeld, terwijl de schuldige vrijuit gaat. De smetteloze Zoon van de Vader gaat naar het kruis om te sterven, terwijl de andere zoon van de vader (Barábbas is Aramees en betekent 'zoon van een vader') die vol smetten zit, wordt vrijgelaten. Heel het plaatsvervangend lijden en sterven van de Heere Jezus wordt zichtbaar in dit ene moment.

Dit Bijbelgedeelte toont het gevaar van het bijeenbrengen van een massa. Dat maakt krachten los die je niet gemakkelijk kunt beteugelen. Pilatus bezwijkt ervoor. Intussen is het hoogst actueel. We zien dat geregeld om ons heen, bij grote massabijeenkomsten. Vaak ontstaat er een soort 'massahysterie'. Wij mensen zijn daar gevoelig voor. Het is goed als we met de kinderen spreken over dit effect wat een menigte op ons kan hebben.

Pilatus blijkt gevoelig voor de sentimenten van de massa. Hoewel zijn geweten hem blijkbaar zegt deze Man los te laten, kiest hij voor rust in plaats van voor recht. Ook dit is herkenbaar. Kiezen we niet vaak de weg van de minste weerstand? Ook al doen we dan geen recht? Ook met de kinderen kan worden gesproken dat we soms voor onszelf en onze eigen positie kiezen en niet voor recht. Lukas heeft duidelijk gemaakt dat de Heere Jezus geen pogingen onderneemt Zijn veroordeling te verhinderen. Dat doet Pilatus, maar de Heere Jezus Zelf niet. Hij gaat vrijwillig naar het kruis. Het toont Zijn wil om voor zondaren Zijn leven te geven. Wie heeft de moed om aan dit Offer voorbij te leven?

Vertel over de grote liefde van de Vader Die Zijn Zoon gaf voor en in de plaats van vijanden.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 25, vraag en antwoord 38. (Christus heeft onder de rechter Pontius Pilatus geleden, opdat Hij, onschuldig onder de wereldlijke rechter veroordeeld zijnde ons daarmee van het strenge oordeel van God, dat over ons zou gaan, bevrijdde.)
- Nederlandse geloofsbelijdenis, artikel 21. (Van de voldoening van Christus, onze enige Hogepriester, voor ons. De straf die ons de vrede aanbrengt was op de Zoon van God. Hij is als een kwaaddoener veroordeeld door Pontius Pilatus, hoewel hij Hem onschuldig verklaard had.)

b. Naar Golgotha (Luk. 23: 26-32)

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus wordt weggeleid. Het vonnis wordt direct voltrokken (vers 26). Opmerkelijk is dat Hij niet het hele eind Zelf Zijn kruis moet dragen. Mattheüs, Markus en Lukas vermelden alle drie dat het kruis wordt gedragen door een andere man, Simon van Cyrene. Cyrene is een stad aan de noordkust van Afrika in het huidige Libië. Er woonden veel Joden waarvan er met de feestdagen naar Jeruzalem kwamen (Hand. 2: 10). Deze Simon is afkomstig uit deze stad, maar mogelijk woont hij in Jeruzalem. Hij komt van zijn akker. Ze leggen hem het kruis op (volgens Mattheüs onder dwang). Waarschijnlijk omdat de Heere Jezus dreigt te bezwijken onder de last van het kruis. De Heiland is uitgeput door al het lijden, de vermoeidheid en mogelijk heeft Hij langere tijd geen voedsel gebruikt. Het was gebruikelijk dat veroordeelden hun eigen kruis droegen. Daarbij ging het om de dwarsbalk. Het is op zichzelf mogelijk dat de Romeinen vreesden dat de Heere Jezus onder deze last zou bezwijken. Prof. Dr. J. van Bruggen meent echter dat de Romeinen dit doen om Hem te bespotten. Ze bezorgen Hem, op weg naar de plaats waar Hij 'als Koning der Joden' gekruisigd zal worden, een dienaar die Zijn kruis draagt. Wat is een Koning zonder dienaren? Hij meent dat er geen reden is om aan te nemen dat de Heere Jezus sterk verzwakt was. We hoeven op deze verklaringen geen nadruk te leggen in de vertelling. Eerder zien we dat het kruis nu gedragen wordt door een zondig mens. Heel even ligt het kruis, om zo te zeggen, op de goede schouders. Niet de Heere Jezus maar wij, hier gerepresenteerd door Simon van Cyrene, verdienen de straf en horen het kruis te dragen. Markus vertelt dat Simon de vader was van Alexander en Rufus. Dat zijn blijkbaar twee personen die voor

de lezers van Markus bekend waren. Lukas (die aan Theofilus schrijft, Luk. 1: 3) laat dit achterwege. Ondertussen wordt de stoet gevolgd door een grote menigte (vers 27). Expliciet vermeldt Lukas dat er vrouwen meeliepen. De vrouwen weenden. Ze beklagen Hem. De Heere Jezus reageert op hun wenen (vers 28). 'U dochters van Jeruzalem, weent (Gr. klaioo wat 'weeklagen, treuren of rouwen' betekent) niet over Mij, maar weent over uzelf en uw kinderen.' Het is begrijpelijk dat ze Hem beklagen. Want Hij gaat Zijn dood tegemoet. De Heere Jezus echter wijst hen op de verschrikkelijke gevolgen van afwijzing van Hem als Messias. Er komt een tijd onder de 'afwijzers' dat mensen kinderloze vrouwen gelukkig prijzen. Dat is zeer bijzonder in Israël, omdat normaal gesproken kinderloosheid werd gezien als een groot verdriet. Het zal dermate verschrikkelijk zijn dat mensen geen schuilplaats meer zullen vinden (vers 30). Mensen zullen schreeuwen om bedekking van heuvels en bergen en die niet vinden. In Hos. 10: 8 is dit de schreeuw van mensen die het gericht van God willen ontlopen. Waarom zullen ze dit uitroepen? Dat zegt de Heere Jezus ook (vers 31) Als ze dit aan het groene hout doen, daarmee doelt de Heere Jezus op Zichzelf. Misschien dachten mensen bij Hem aan dor hout, een tak die weggegooid kan worden in het vuur. Maar dat is de werkelijkheid niet. Hij is het groene hout, de wortel uit de afgehouden tronk van Isaï (Jes. 11: 1). Wat zal er met dorre hout, dat niet in Hem ingeplant is, geschieden als de dag van het oordeel komt? Dat hout verdort en gaat verloren in het vuur. Zo geldt nog steeds voor ieder mens die Hem niet (er)kent als de Messias. 'Weent over uzelf.' Er zijn verklaarders die bij deze woorden denken aan de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Chr. De Romeinse legers hebben toen met zeer harde hand een einde gemaakt aan een opstand en weinigen gespaard. Deze verklaring is aannemelijk, maar daarachter moeten we toch ook denken aan het oordeel bij Jezus' wederkomst. Het gedeelte eindigt met de opmerking dat er twee boosdoeners, kwaaddoeners met Hem gekruisigd worden. Hij is met de misdadigers gerekend (Jes. 53: 12).

TER OVERWEGING

Het is goed wanneer we niet teveel speculeren over de reden waarom Simon van Cyrene Zijn kruis heeft moeten dragen. Simon representeert gewone mensen die vanwege hun zonden het kruis verdienen. Met de kinderen kunnen we spreken over de gedachte dat door Simon het kruis een eindje gedragen wordt door schouders die het kruis verdienen.

Simon is even iemand die 'het kruis opneemt en Hem navolgt'. Door de eeuwen heen heeft het christenen veel (soms zelfs hun leven) gekost om

Hem te volgen. De Heere Jezus zei het: 'Wie achter Mij wil komen, neme zijn kruis op en volge Mij' (Luk. 9: 23). In alle eerlijkheid mogen we met de kinderen bespreken dat het volgen van de Heere Jezus geen gemakkelijke weg is. De bespottung gaat door. Misschien denken de kinderen dat het zien van leed mensen tot medelijden brengt. Dat gebeurt niet bij de Heere Jezus. Ze bleven Hem bespotten, zelfs nog aan het kruis. Als we eerlijk zijn, herkennen we dit net zo bij onszelf. Als er maar genoeg boosheid in ons hart is, gaan wij door met het bespotten van die ander, ook al kan die zich niet verweren. De hele situatie tekent onze verdorvenheid. Medelijden hebben betekent nog geen bekering. Ongetwijfeld komt het beklagen van de vrouwen voort uit medelijden met de Heere. Maar uit de woorden van de Heere Jezus kunnen we afleiden dat het deze vrouwen niet tot inkeer heeft gebracht. Dat is leerzaam. De kinderen groeien op in een tijd waarin emotie belangrijk wordt gevonden. In de Bijbel gaat het echter eerst om geloof!

Zelfs op weg naar Zijn sterven onderwijst de Heere Jezus deze vrouwen nog. Hier kijken we in het hart van onze Heiland. Hij wil dat zondaren tot inkeer komen en knielen aan de voet van het kruis. Waar het 'pak' van zonde wordt weggenomen en geworpen in de diepte.

De boodschap van de Heere Jezus is zeer ernstig. Wie niet in Hem ingeplant is, is dor hout. Die mist het ware leven. Johannes de Doper wees er al op dat iedere boom die geen vrucht draagt uitgehouwen wordt en in het vuur geworpen (Luk. 3: 9). We moeten de kinderen in alle openheid voorhouden dat er buiten Hem geen leven is. De mens die zonder Hem leeft en sterft, zal ook eens uitroepen 'bergen valt op mij'. Wijs vooral op de rijke mogelijkheid van zalig worden, door het offer van Jezus Christus en dat de Heilige Geest de kinderen het geloof in Christus wil geven!

GELOOFSLEER

Nederlandse geloofsbelijdenis, artikel 20. (God heeft Zijn rechtvaardigheid en barmhartigheid bewezen in Christus. God is rechtvaardig en naar recht hebben wij straf verdiend. Maar God is ook barmhartig. God heeft Zijn Zoon gezonden om de straf te dragen, opdat wij door Hem zouden hebben de onsterfelijkheid en het eeuwige leven.)

